

דור כימיקלים בע"מ



חיפה, 25 נובמבר 2010
דכ / 6991 / גד / גק

לכבוד
פרופ' איתן ששינסקי
יו"ר הועדה לבחינת המדיניות הפיסקאלית בנושא משאבי נפט וגז בישראל
משרד האוצר
ירושלים

פרופ' ששינסקי וחברי ועדה נכבדים,

הנדון: התייחסות לטיטות דו"ח והמלצות הועדה

הננו פונים אליכם על מנת לבקשכם להוסיף בהמלצות הועדה התייחסות לנושא המיסוי והתמלוגים על כמויות הגז שיופקו במאגרי הגז בישראל ואשר ייעודם יהיה לשימוש כחומר גלם ליצור (חומר זינה) תעשייתי בישראל, של מוצרים המבוססים על גז טבעי.

רקע

דור כימיקלים

דור כימיקלים בע"מ הוקמה לפני כ-40 שנה והחלה לייצר מתנול בשנת 1972. חומר הגלם ליצור המתנול היה אחד מתזקיקי הנפט של בז"ן הנקרא נפטא. בהמשך הוקמו ליד מפעל המתנול מתקני המשך. החברה, וחברות הקשורות אליה, מייצרות עד היום פורמלין, פארא-פורמלדהיד, MTBE - תוסף ואוקטן לבנזין, שרפים, אבקות כבישה פלסטיות, מימן, ומוצרים רבים נוספים. כל המוצרים המוזכרים מעלה הינם למעשה מוצרי המשך של המתנול. בתחילת שנות התשעים החלו בעולם להפיק מתנול, כמו גם מספר מועט של מוצרים נוספים, מגז טבעי. עקב אי יכולתנו להתחרות בעלויות יצרני המתנול המבוססים על גז טבעי הופסק ייצור המתנול במפעל ואנו מייבאים אותו כחומר גלם לייצור מוצרי המשך הנ"ל.

משמעות גילויי הגז

ברור כי מציאת מאגרי הגז הטבעי בסמוך לחופי ישראל מהווה אירוע משמעותי מאוד לכלכלה הישראלית והינו גם בעל השלכות פוליטיות מהותיות. עיקר תשומת הלב מגילויי הגז התרכזה בחסכון הכספי שינבע למדינה ולמשתמשים השונים עקב המעבר מדלקים נוזליים ופחם לגז טבעי, הרווחים של החברות השותפות בגילויי הגז, התמלוגים והמיסים שהמדינה תהנה מהם עקב כך, ובכך בעיקר עסקה ודנה הועדה, וכן מההיבטים האקולוגיים החיוביים של המעבר לשימוש בגז טבעי. במידה והתחזיות לגבי כמויות הגז בשדות תמר וליוויתן תתבררנה כנכונות כמויות הגז ותפקנה לצרכי מדינת ישראל לעשרות רבות של שנים ואולי אף למאות שנים. עקב כך כבר כעת מתחיל דיון באפשרויות היצוא של הגז מישראל.

השימוש בגז טבעי בתעשייה הישראלית יאפשר כאמור לעיל חסכון בעלויות האנרגיה של המפעלים השונים, כולל חסכון בעלויות החשמל עקב המעבר לשימוש בגז בתחנות הכוח, וישפר את ההשפעה האקולוגית של התעשייה ויחסוך חלק מההשקעות שהיו מחויבות להתבצע בחלק מהמפעלים במידה והיה ממשיך השימוש בדלקים נוזליים ומוצקים.



דואר אלקטרוני: info@carchem.co.il
www.carchem.co.il

משרד ראשי:
ת.ד. 84415000, חיפה 31012
טל: 04-8441500
פקס: 04-8441504

גז טבעי כחומר זינה

המצב בעולם

מדינות רבות בעולם בהן יש מאגרי גז טבעי בהיקפים הגבוהים בהרבה מהצריכה הצפויה בהן, העדיפו לפתח תעשייה מקומית בה הגז הטבעי, גז מתאן, משמש כחומר גלם ולא רק כחומר בעירה. מדינות כמו ערב הסעודית, קנדה, קטאר, ורוסיה בעבר, פיתחו תעשייה פטרוכימית מבוססת גז טבעי ובמקום לייצא רק גז הן הפכו ליצואניות משמעותיות של מוצרים פטרוכימיים. השימוש הקיים והידוע מזה עשרות שנים בגז מתאן כחומר גלם הינו לייצור מתנול, אמוניה ואוריה. המדינות הנ"ל במקום לייצא רק גז טבעי העלו את הערך המוסף של הגז, פיתחו מקומות תעסוקה נוספים, ומייצאות כיום מוצרים נוספים אלה, בנוסף לגז הטבעי עצמו. בנוסף לכך, בסמוך למפעלים אלה התפתחו במשך השנים מפעלי המשך המייצרים מוצרים רבים ומגוונים כמוצרי דישון לחקלאות, תוספי בנזין, חומרים פלסטיים וכו'. בשנים האחרונות אף החל תהליך של הפיכת גז המתאן למוצרים אולפיניים (פוליאתילן, פוליפרופילן וכו') באמצעות יצור מתנול ותהליך חדש הנקרא MTO (methanol to olefins) וכן MTP (methanol to polypropylene).

השימוש בגז טבעי לייצור מתנול אמוניה ואוריה לא רק שמגדיל כאמור את הערך המוסף של הגז ומוסיף מקומות תעסוקה רבים אלא אף מאפשר ניצול המשאב הלאומי הנמצא בעודף רב בצורה יעילה בהרבה מכל אלטרנטיבה אחרת. יצוא גז טבעי נעשה כיום בעולם או באמצעות צנרת למדינות שכנות או באמצעות מתקן לניזול הגז, ולאחרונה אף באמצעות דחיסתו. בכל האלטרנטיבות אלה ההשקעות הינן בהיקף נרחב למדי ובכל מקרה התמורה נמוכה משמעותית מהתמורה המתקבלת בשוק המקומי.

מרבית יצור המתנול האמוניה והאוריה בעולם נעשה כיום במדינות בהן יש עודפי גז גבוהים. מאחר ומדינות אלה רואות בשימוש זה תחליף לשריפת הגז במדינותיהן בעוד עשרות רבות של שנים, מחיר הגז לשימוש כחומר גלם נמוך מאוד יחסית למחיר המקובל לגז המיועד לשרפה. הדבר מתבטא כמובן גם במחירי המוצרים - מתנול, אמוניה ואוריה שמחירים נמול יחסית למוצרים פטרוכימיים המתקבלים מתזקי נפט.

החזון לישראל

היבט חשוב מאוד שלא עלה כלל לדיון ציורי ופרטני הינו פיתוח תעשייה בישראל המתבססת על גז טבעי.

בדומה לקטאר ערב הסעודית וקנדה גם למדינת ישראל כדאי מאוד להפנות חלק מהשימוש במשאב החדש שהתגלה, הגז הטבעי, לשימוש כחומר גלם לפיתוח התעשייה מהסיבות הבאות:

- האפשרות לייצוא מתנול (נוזל) ואוריה (מוצק או כנוזל) היא ישימה וזמינה מיידית, בניגוד לאפשרויות לייצוא הגז.
- יצירת מקומות תעסוקה נוספים באזור הדרום (המקום הטבעי להקמת מפעלים אלה).
- חסכון ביבוא מוצרים אלה לארץ. היבוא הנעשה כיום בחלקו דרך נמל הכימיקלים בחיפה ודרך נמלי חיפה ואשדוד.
- ניצול מהיר יותר של משאב לאומי, הגז הטבעי, שאמור להיות מנוצל רק בעוד עשרות רבות מאוד של שנים, עם כל הסיכון בשינויים טכנולוגיים שיכולים להפחית מאוד את ערכו.
- העלאת הערך המוסף של הגז הטבעי.
- פיתוח תעשייה חדשה מקומית.
- הזדמנות לפיתוח עתידי של מוצרי המשך המבוססים על דור ראשון זה.

הצעדים המבוקשים

על מנת לאפשר פיתוח תעשייתי זה על המדינה למצוא דרכים לעודד יזמים לפתח תעשייה זו. הגורם המרכזי להחלטה של כל יזם יהיה מחיר הגז שעליו לשלם. במדינות בהן התפתחה תעשיית המשך לגז הטבעי מחיר הגז לצרכנים אלה נמוך משמעותית ממחירו העולמי המקובל. על מנת להגיע לאפשרות כזו גם בישראל על המדינה, ועל הוועדה שלכם, לשקול את נושא המיסוי והתגמולים על גז המשמש כחומר גלם באופן נפרד מנושא המיסוי והתמלוגים לכל השימושים האחרים.



דורחם ארצות: dorchem@netvision.net.il
www.dorchchemicals.com

משרד ראשי:
ת. 10025, חיפה 28110
טל: 04-8485000
פ: 04-8415184

אין ספק שלשם פיתוח תעשיה מקומית כזו יש למצוא דרכים בהן המחיר לצורך שימוש בגז כחומר גלם (חומר זינה) יהיה שונה מהמחיר לשימוש בגז לצרכי אנרגיה לשריפה.

הדבר יכול להיעשות ע"י מתן פטור, מלא או חלקי, מתמלוגים וממסים מיוחדים שהועדה שלכם המליצה בטייטא שהגשתם על הטלתם בטייטא שהוגשה. לחילופין ניתן לעשות זאת באמצעות החזר מיסוי, או תמלוגים, למשתמש בגז למטרות אלה, וזאת בדומה להחזר בלו שנהוג כיום למשתמשי סולר מסוימים.

ברור שכל הסדר כזה צריך להיות מעוגן לטווח ארוך מאחר ומדובר בהשקעות גבוהות מאוד להקמת מפעלים מסוג זה.

לסיכום, מציאת הגז מאפשרת למדינת ישראל לפתח תעשיה נוספת שבה הגז הטבעי משמש חומר גלם, על היתרונות הרבים הכרוכים בפיתוח תעשיה כזו.

תעשייה כזו שתקום במדינה ע"י יזמים פרטיים, צריכה להיות תחרותית עם תעשיות דומות בעולם המשתמשות בגז טבעי זול במיוחד. הטלת המיסוי הנוסף, כפי שפורסם ע"י הוועדה על הגז המשמש כחומר גלם לתעשייה הפטרוכימית, לא יאפשר את פיתוחה.

הננו פונים לוועדה לבחון אפשרות לעידוד פיתוח תעשיות מבוססות על גז טבעי, ע"י קבלת המלצות מתאימות שיוזילו ליזם את עלות הגז הטבעי.

מצ"ב חומר רקע נוסף העוסק באפשרות להקמת מפעל מתנול בישראל.
נשמח להופיע בפני הוועדה למתן כל הסבר ופירוט נוסף שיידרש.

גיל דנקנר

יו"ר הדירקטוריון

לוטה.



מרכז המחקר והייעוץ



דואר אלקטרוני: dorchem@netvision.net.il
www.dorchemicals.com

משרד ראשי:
י"ד, תשס"ב, תשס"ג
04-8485000
תלמי, 04-8485000